

АРМІЯ ПОКЛИКУЄ 100,000 РЕКРУТІВ ПЕРЕД ОСІННЮ

Вашингтон, 27 липня. — Департамент оборони видав заклики, щоб набрати 100,000 рекрутів у вересні й жовтні. Це значить, що армія має бути збільшена на 80,000 дорогою обов'язкової браки. В дні 10 липня був виданий заклик, щоб

АМЕРИКА ЗАКУПИЛА 600,000 ТОН ЦУКУ В КУБІ.

Вашингтон. — Щоб завдати удар змовникам, які викуплюють цукор і перетримують його для підвищення ціни в майбутності для добування великих зисків, уряд Злучених Держав рішив закупити всю надлишкову цукру з острова Куби. Надлишка вносять 600,000 тон. Урядовці департаменту рільництва оприлюднюють, що Америка має тепер найвищий запас цукру за цілу свою історію. Загальне запотребування цукру на 1950 р. вносить 8,450,000,000 тон, а в минулому році було 7,500,000 тон.

ПРОТИ НЕБЕЗПЕКИ ВВОЗУ АТОМОВОЇ БОМБИ З ЗАКОРДОНУ.

Колетор мита в пристані Нью Йорк закликає, щоб не давали дозволу кораблям на відвід до порту, заки їх не перешукують в Горішній Залі, який веде до пристані. Це заарештовано на те, щоб запобігти перед привозом атомової бомби з закордону для бомбардування місця.

Митні інспектори в прилоді на службі здоров'я в Сан Франциско дотримувалися суворої дисципліни, щоб не допустити в країну жодного чужинця. Заки їх допустять до пристані, вони мусять піддатися ревізії, чи не везуть зі собою атомової бомби або заразків недуг для ведення бактеріологічної війни. Інспектори мають затримати кораблі, які плывуть під чужинним прапором у віддалі трьох миль від берега. Щойно після перевірки кораблі будуть допущені до пристані.

12-ЧЛЕННА КОМІСІЯ ДЛЯ ПІДГОТОВИ ДОМАШНЬОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ

Вашингтон. — В. Стюарт Саймонгтон, голова Красної ради Безпеки Ресурсів, виявив, що вже створено комісію для складання планів мобілізації сил на домашньому фронті. До комісії ввійшли представники праці, підприємств, рільництва і загальної публіки в числі 12 осіб.

ПОВІТРЯНІ СИЛИ ЗРОСТУЮТЬ ДО 69 ЧАСТИН

Вашингтон. — За планом, оприлюдненим в конгресі Карлом Вінсоном, головою комісії збройних сил, команда повітряних сил збільшиться число своїх груп до 69. Упродовж найближчих 12 місяців повітряні сили збільшаться до 58 частин, а впродовж 30 місяців

ПРЕЗИДЕНТ ОБИЇЄ КОНТРОЛЮ НАД ПІДРИВНИМИ ОСОБАМИ

Під час пресової конференції през. Труман заявив, що будуть зроблені всі старання, щоб зробити нешкідливими саботажників і підірваних людей, заки будуть ухвалені відповідні нові закони. Труман пригадав, що обмеження затії підірваних

В АМЕРИЦІ

На місці „Галопіну“, який приносить багато нещасливих випадків під час забав дорослою молоді, буде встановлений „День Пошани Для Молоді“, 31 жовтня. Резолюція в цій справі ухвалена сенатом. Крім того буде ще окремий „День Дітей“, 3 вересня.

1,500 осіб дарували кров для Американського Червоного Хреста в дні 28 липня в місті Алберді у штеті Меріленд. Перед великими офіцерами, воїнами та цивільними рідними на військовому майдані.

Бат збивав від електричного струму. Ник був сержант армії Гейзел Вудс, з місцевості Вокс, у штеті Айдахо, який повис на шибениці нацистських провідників у Нюрнбергу, коли служив в Німеччині при американській армії.

СОВЕТИ ЗАПОВІЛИ ПОВОРІТ ДО РАДИ БЕЗПЕКИ О. Н.

МАЛІК СКЛИКАВ ЗАСІДАННЯ РАДИ НА ВІВТОРОК ТА ЗАПОВІВ ПЕРЕБРАННЯ ПРЕДСІДНИЦТВА

Лейк Сохес, 28. липня. — Советський представник в бойкотванні від деякого часу ним Раді Безпеки Об'єднаних Націй, Яків А. Малік, повідомив вчора генерального секретаря Тригге Лі, що він перебере належні йому в місяці серпня обов'язки предсідника Ради, скликаючи її засідання на найближчий вівторок, 1-го серпня, на год. 3-тю після полудня. Про порядок

під проводом ген. Мек Артура, з незаконні. Існує ще третя можливість, іменню, що Совети вертаються до Ради і перебирають належне їм на місяці серпня предсідництво з метою спаралізувати на цей час діяльність Ради і допуститися нового акту агресії. Діло в тому, що засідання Ради, згідно з правилами конвенції, може скликати тільки предсідник. Сьогодні мало відбулися засідання Ради, на якому мало бути вирішено, що предсідництво, з огляду на советський бойкот, перебирає на серпень британський представник. Тому вчора відбулися наглі „приватні“ наради, що робити після советського рішення щодо повороту. Советське повідомлення викликало справжню сенсацію в дипломатичному світі.

УКРАЇНА ОЧОЛЮЄ ЛИСТУ НОВИХ ЦЕРКОВНИХ МУЧЕНИКІВ ПІД СОВЕТАМИ

Рим, 28. липня. — Ватиканськими радіосилами вчора повідомляло, що Советський Союз та його сателіти убили або утримували в ув'язненні понад 13,000 католицьких священників та монахів. Листу цих нових мучеників червоного режиму очолює Україна. Згідно зі

ЧОРЧИЛ ТВЕРДИТЬ, ЩО БІЛЬШЕ-ВИЦЬКА ЗАГРОЗА БІЛЬША ВІД НАЦІСТИЧНОЇ

Лондон, 28. липня. — Вінстон Черчилль твердив вчора в британському парламенті, що комуністична загроза з сьогодні більша ніж нацистська десяти років тому, та що Британія і Європа ще ніколи не були такі безборонні, як сьогодні. — „Підготовка Західно-європейського Союзу до самооборони є цілком певною на нинішню рівні, ніж була підготовка південних країн“, — твердив цей визначний державний муж, заявляючи, що його остерога була б ще чорніша, якщо б Палата Громад була прийняла його пропозицію та зарядила тасмність цієї своєї сесії. Проте, він висловив переконання, що американська перевага, головно в атомовій зброї, є сьогодні ще така велика, що забезпечить б перемогу, і тому він

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ПРИХВАТ ДО АМЕРИКИ

Нью Йорк. — Роберт Гордон Мензіс, прем'єр Австралії, приїхав до Нью Йорку в переїзді до Вашингтону. Там він має переставити розмови з президентом і іншими чоловіми урядовцями над допомогою Австралії в боротьбі проти комуністів в Кореї.

Президент заявляє, що атомова бомба не буде вжита в Кореї

Вашингтон, 27 липня. — Серед великої кількості інформації на запити кореспондентів під час пресової конференції през. Труман виявив, що нема мови про уживання атомової бомби. Коли йому пригадали, що він давніше сказав, що не завагається вжити атомової бомби проти агресорів, Труман заявив, що війна в Кореї не є того року війною, щоб треба було вживати атомової бомби.

Попри це президент заявив, що він надіється даліше втримати світовий мир і що не треба робити інших заходів, заки це події не розвинулися. Про тотальну мобілізацію сказав Труман, що вона ще не на часі. Велике значення прикладає Труман до цивільної оборони і постанови про цю справу будуть оприлюднені у вересні.

ПЛАНУЮТЬ 12 БІЛІОНІВ ДЛЯ ОЗБРОЄННЯ АТЛАНТ. КРАЇН

Федеральний уряд викінчує вже начерк плану для трирічної допомоги на озброєння країн з Атлантичного Пакту. Масбути призначені 12 біліонів доларів на поміч таким країнам, які ставлять опір комуністичній агресії. Плани розроблені на таку скалю, як

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ПРОТИНАСТУПУ НА КОРЕЇ

Токіо, 28. липня. — На корейському фронті американські і південно-корейські оборонці Корейської Республіки почали вчора і сьогодні продовжувати здовж цілої фронтальної лінії протинаступ на комуністичних агресорів, що зайняли вже більшу частину нападеної території та

зблизилися на околу 70 миль до головного порту американської постачальної бази, міста Пусан. В повідомленнях з фронту стверджується, що вчорашні і сьогоднішні американські наступні ще не можна вважати генеральною протинаступною, бо на це ще американські сили далеко слабі. Проте, це був перший випадок, що оборонці з чисто оборонної тактики перейшли до офензивної. Головні бої продовжувалися на центральному фронті. Ще вчора, в полудневних годинах, наспіли повідомлення, що большевики почали концентрувати свої головні сили до наступу на цьому фронті, що захищає головну артерію американського постачання. В полудневних годинах дивізії комуністичної піхоти, під сильним прикриттям танків та концентрованою артилерійською вогнем, почали сподіваний наступ. Американські сили Першої Кавалерійської Дивізії і 12-ї Піхотної Дивізії, що борються на цьому фронті, почали нерівну оборону проти наступу, що почався в пригонних для ворога обставинах, бо жмар і сильного дощу. Це не перешкодило американським військам вийти затакувати їх мунетним вогнем в сильно приземлених літах. Вогонь американської артилерії зробив своє спустошення серед наступаючих червоних. Тоді командант Кавалерійської Дивізії, ген. Гобарт Р. Гей, дав американським військам наказ до протинаступу, результати якого ще невідомі. Проте, американські війська йдуть вперед, незважаючи на факт, що вони все ще борються проти сильно переважаючого ворога. Американська розвідка стверджує, що проти двох американських дивізій

КОРЕЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ ОБ'ЄДНАННЯ КРАЇНИ

В Південній Кореї, 28. липня. Президент Південно-Корейської Республіки, Сингмен Рі, виступив вчора на четвертому наглом засіданні південно-корейського парламенту, заявляючи 128 візирних депутатів, що вислідом теперішнього комуністичного нападу може бути тільки поразка червоних та об'єднання країни в одну політичну і господарську цілість. Це вказувало б, що корейський нарід рішучий не тільки поборити червоний наступ на території на південь від 38-ї паралелі, але й з цілої країни.

НЕГРИТАНСЬКИЙ ВІДІЛ ВІДІВ ЧЕРВОНИЙ НАСТУП

Токіо, 28. липня. — Головна квартира ген. Мек Артура, проти дотеперішньої звички, точно означила військовий відділ, що відбив головний большевицький наступ на центральному фронті. Виявляється, що це є зложений виключно з негрів боєвий відділ 24-го полку 25-ї Піхотної Дивізії.

ГЕН. М'АРТУР, ПІСЛЯ ВІДВІДИН НА ФРОНТІ, ПЕВНИЙ ПЕРЕМОГИ

В Південній Кореї, 28. липня. Головнокомандуючий силами Об'єднаних Націй в обороні Кореї, ген. Доглс МекАртур, вчора несподівано та інкогніто відвідав корейський фронт, і після нарад з підлеглими йому фронтними командантами заявив кореспондентам, що він „ще ніколи не був таким певний кінцевої перемоги“, як тепер, хоча не скривав і своєї свідомості про „необхідність прийняти ще нові удари“. Зі їх „назад на фронт, хай воїни скинуть ці ракети там, де вони зроблять найбільше доб-

ТУРЕЧЧИНА БАЖАЄ ПРИСТУПИТИ ДО ЗАХІДНОГО ОБОРОННОГО СОЮЗУ

Лейк Сохес, 28. липня. — Турецький представник в Об'єднаних Націях, Селім Сарпер, що провів один місяць в своїй країні і тільки що повернувся, заявив вчора, що Туреччина бажала приступити до оборонного Північно-Атлантичного Пакту, або до відповідного іншого західного оборонного союзу. Це бажання набрало необхідності головно після того, як події в Кореї виявили, що оборонна непередготованість або слабкість може бути для большевиків тільки запрошенням до агресії. Щодо турецьких стосунків з Советами, Сарпер заявив, що його уряд не добає жадної гарантії для безпеки Туреччини в договорі про ненапад з Советами. Він в далішому поінформував, що турецький боєвий контингент в числі 4,500 воїків, призначений Турецькою до боротьби проти червоного агресора в Кореї, виїде на фронт „в можливо найближчому часі“ та складатиметься з одного полку піхоти, скріпленого важкою зброєю.

В СВІТІ

Сильні маневри американської і британської флотії почалися на Егейському морі, під командуванням адмірала Валентіана.

Встановлення нового Далекосхідного Комінформу в Пейтінгу для боротьби проти американсько-британських впливів в ті частині світу заповідано з поінформованих джерел в Ванкоа.

Гранський уряд відмовив кореспондентам дозволу на відвідини та обзідку прикордонних з Советами азербайджанських районів, у зв'язку з теперішнім напруженням положень.

Західно-німецький парламент відбрав комуністичному провідникові і депутату Максоу Раймалоу право парламентарної недоторканості.

Привітність містських советських кораблів на шведських водах ствердили шведські власті в Болтійському залізі.

СВОВОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: SUBSCRIPTION RATES:
На рік \$10.00 One year \$10.00
На шість місяців \$5.25 Six months \$5.25
На три місяці \$2.75 Three months \$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення реклами не відповідає:
Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ

Немає сумніву, що Злучені Держави дійшли до безпечної точки, в якій треба приготуватися до війни. Хоч у минулому пороблено повно помилок, то з цього не виходить, що треба задовольнятися їх ствердженням чи критикою і не робити нічого. Підчас підготовки треба взяти ці помилки за науку, за яку дорого платиться.

При піддаванні різних планів для втримання миру або для стримання агресії, які в теперішніх обставинах мусять бути рівнозначні з підготовкою до війни, вживається різних, часом навіть фантастичних закликів. Таким можна вважати й заклик голови юні автомобільних робітників, Волтера Рутера, щоб видати трілон доларів упродовж сто років на забезпечення миру. Інші, як ось сен. Роберт Тефт, вказують на потребу мілітарної, чи пів-мілітарної організації країни. Це тільки вказує на хвилювання після того, як уже кожний розуміє, що далі відкладати вирішення вже неможливо.

Проте, справу треба брати холодно, бо втрата рівноваги є рівнозначна з нездібністю до плянної праці. Президентство послання до Конгресу ставить справу підготовки зовсім ясно: Треба тепер перевести частину мобілізацію, а організування сили, яка була б придатна в кожному випадку, переводити поступово.

У демократичній системі часто трапляється, що в різних обставинах може запанувати безрадість, або повстане "гаряча умія", серед якої годі знайти рівновагу. Тому послання Трумана з нагоди війни в Кореї треба вважати "золотою серединою", яка може бути основою до втримання повної рівноваги серед теперішніх відносин.

Треба признати, що часи бездіяльності й безрадістності в Америці вже минули. Населення сприймає вказівки уряду як самозрозумілі, а від себе обіцяє допомогу. Супроти такого настання не треба вважати положення небезпечним, хоч би навіть з поля бою приходили некорисні вісті. У минулій війні, після нападу на Перл Гарбор, положення було далеко гірніше, щоб не казати трагічніше. А всетаки, завдяки розважливості й холодному діячому Америці змогла віднести світову перемогу у війні з своїми союзниками.

Тепер ми знову є свідками нового несподіваного нападу, який дав приток до переорієнтації думок уряду й значної частини населення. Упродовж тижня досягнуто одностійності думок і тепер приходить хвилина енергійного діяння. Масмо на увазі не тільки само Корею, але й цілий світ. Розуміння відповідальності за долю світу робить людей солідарними і очокими до співпраці для спільної цілі.

Без огляду на це, чи прийде до третьої світової війни, чи тільки до довготривалої поготівлі, треба теж озброїтися в терпеливість і витривалість. Витривалими мусять бути в першу чергу воїни на полі бою; воїни, що вправляються на військових майданах, у воєнних установах і т. п. Витривалими мусять бути робітники на фабриках виробу амуніції й зброї; у підприємствах виробу воєнних машин і при транспорті. Витривалими мусять бути всі умови працівники, які складають пляни мобілізації війська і мобілізації промислу та послуг. Від витривалості і сили нервів керівників залежить теж у великій мірі витривалість усього населення.

Населення бо мусить мати в такому положенні добрих духовних провідників. Наші церкви й їхні священники та проповідники мають важливе завдання влити надію в серця вірних, що справедлива справа мусить перемогти. Над підтриманням духа молоді працюватимуть теж і учителі та загальні організації молоді. Сила духа це наша головна зброя, яка допоможе нам створити всебічну оборону. Сильний дух підтримає теж фізичні зусилля всього загалу, як старшого так і молодшого, та поведе його до перемоги.

Праця президента Трумана

Сенат одностайно ухвалив законопроект для об'єднання праці президента. Це тому, бо він має таку велитенську відповідальність, що в теперішньому часі він не може знати навіть назв усіх діянок, які до нього належать. Сенатський законопроект змагає до цього, щоб президент мав право передати 400 різних обов'язків на підчинених йому урядовців. Оце положення в Білому Домі оприлюднено в Конгресі.

Крім урядових і пів-урядових вістей про засяг праці президента Трумана, появляються ще інтимні вісті про його настрій. Так напр. Дру Пірсон каже, що "ми", тобто всі громадяни, які тільки можуть чимось під теперішню пору прислужитися загальній справі, мусимо перебрати на себе частину відповідальності і праці президента, яка на нього спадає, бо він не в силі дати собі ради з усіма замоманими питаннями, які вимагають його рішення. Два брати Алсопи, які звичайно знаменито поінформовані про все, що діється в найвищих колах, стверджують зміну настрою през. Трумана від часу кризи в Кореї. Інші кореспонденти, яким "немає ліку", дають свій причиною до вьяснення обставин, серед яких доводиться працювати Труманові. З усіх таких вісток положення самого Трумана і при його боці представляється так:

Президентів Труманові належить повне признання за орієнтацію й працю в часі від 25 червня, коли то почався напад на Південну Корею. Фактом є, що вигляд президента цілковито змінився впродовж останнього місяця безупинної праці. Його обличчя не прикрашає тепер безупинна усмішка, з якою він зустрічав людей після переможних виборів у 1948 році. Він уже не вєняє кожного, що "все буде добре".

Агресія на Кореїську Республіку і слабе військово-приготування до зустрічі положення, яке запанувало на Далекому Сході, глибоко потрясло Президентом. Він тепер став незвичайно поважним і зосередив усю свою увагу на відвернення вєлетенського нещасть, перед яким опинилася Америка.

Переміна в думках Трумана виявилася у двох важливих рішеннях. Перше — це йти наперобом проти викилику в Кореї й започаткувати справжню повноцінну програму повного озброєння Злучених Держав і Західного світу. Друга переміна виявилася в новім складі особистих дорадників і у відношенні до давніх дорадників.

Тепер уже не остало сліду з політично-стратегічних замис-

лів, які мали бути пушені перед надходячими особистими виборами, щоб приєднати друзів до групи "Справедливого Розподілу". Політичні діячі, які давніше носилися з таким пляном, тепер не мають доступу до Трумана. Так само люди, які твердили, що справи стоять як звичайно ("бізнес-е-жужуал") втратили своє значення майже до нуля. Такими були напр. секретар скарбу Джон Свайдер і секретар торгівлі Чарлз Соєр.

На їх місце вибиваються на фронті дорадників такі люди, як генерал Омар Бредлі і президентів помічник Аверел Гарріман. Бредлі має тепер подвійне значення. Він є головою спільних генеральних штабів і неурядовий голова президентового штабу. Він проводить з президентом час сам-сам кожного дня від год. 9,30 ранку і складає йому звіт з положення в Кореї. Бредлі бере участь раз на тиждень в нарадах Краєвої Ради Безпеки і двічі на тиждень у засіданнях кабінету. Кабінетні засідання забирають багато часу на обговорення військових справ, економічної мобілізації й віднош зброєння. Гарріман бере участь у засіданнях обох

Улас Самчук

ЦАРІ І КОБЗАРИ

Від 1709 по 1814 — століття протягом якого поняття, що визначувало Україну, мало бути зрівняне, розбите і витерте з пам'яті живих людей того простору, роблено все те виїняткове нагадливо і виїняткове безоглядно. Московський цар Петро Перший видався прудким і жоретоким. Він розправився зі своїм власним народом так само круто, як це він зробив зі шведами, з поляками, турками і нарешті 1709 року з гетьманом Мазепою. Десятки тисяч своїх чужих людських жертв не творили ані того найменшого огляду. І якщо робилися тоді якісь моральні вияви недоволення, то хіба з того, що тих жертв не досить багато. Міста стералися з лиця землі, полками козацтва вимочувалися фінські багна, весь народ, як він є, загнано в рабство. У повне і беззастережне з душею і тілом рабство.

Хто ще міг протестувати проти такого, здавалось, остаточного вирішення небажаності? Останній кошовий Січі Запорізької незломний Калнишевський? Втікачі за Дунаєм, чи виселенці на Кубані? Вигнанці орляків, що розсіялись по земній кулі від Бендер до Аляски? "Україна глухо волновалась" — свідчить про ті

загальні установи, а крім того перебуває постійно в крилі Білого Дому і відвідує президента кілька разів денно. Від часу нападу на Корею значну частину часу проводить президент на розмовах з В. Стюартом Саймінгтоном, головою Краєвої Ради Безпеки Ресурсів, бо він відповідальний за переведення в Конгресі програм озброєння.

Зате тільки раз на два тижні приходять до президента секретар стейту Дін Ачесон, який однак йде точно по лінії Трумана в закордонній політиці. Відчуженим виглядає секретар оборони Луї Джансон, а зате на чолі місце вибивається ген. Бедел Смит, давніший амбасадор до Росії, а тепер, як кажуть, кандидат на голову Центральної Розвідної Агенції. Теж приходять на часті розмови секретарі всіх трьох ділянок збройних сил і ексекютивні секретарі.

Поінформовані люди твердять, що Труман став тепер справжнім лідером нації і перебрал на себе вирішування справ, якими донедавна завідували його прибічники і які мало що не довели до катастрофи. Інтересним буде довідатися, хто буде відповідати за ці 400 обов'язків, які президент мав би скинути зі своїх плечей і передати кому іншому.

Так. Саме — глухо. Десь там у підземеллі Соловків, десь по байдужих столицях Європи заходу, десь на вигальніщій за кордонами. Але тут на місці над Україною, над її народом, над її культурою виразно і остаточно ставився хрест. Не було, нема і бути не може.

Однак знайшлась все таки сила, що постановила собі стати на про з таким саме рішенням історичної законності.

На розпущті кобзар сидить, та на кобзі грає. Кругом хлопці та дівчата, Як мак процвітає. Грає кобзар, виспівує, Промовля словами, Як москалі, орда, ляхи, Бились з козаками.

От... Це і була та сила, що виступила на змаг з Петром Першим, з Катериною Другою, з Олександром, з Миколою... З імператорами, з їх арміями, з їх каторгами, з їх цілою тирансько-рабською упокорюючою системою. Кобзарі, співці, пісня, струни, десь на розпущті доріг, десь під тинном, десь на вигоні, від села до села, від хати до хати, від душі до душі. З краплини, з малих струмочків і нарешті все те збирається та зосереджується в душі такої виїняткової сили, якою був син раба з Моринця на Київщині, Тарас Шевченко.

Те скраплення окремих частин духа витворює бурю, шторм. Над обрієм дічі проклятої землі появляється гнів, закон, суддя. "Вставайте! Кайдани порвите!" Це вже не сліпень, це далековидюще, грізне ество, що бачить разом з тими, що були, що є, що будуть. Ні. Тут уже не поміжуть ні засланця, ні каторги, ні вигнання. Це вже слово промовило. Це той вічний Бог з якого "все було, що було і нічого, що було, не було без нього", як каже євангеліст Іван.

На цьому тлі виріс український 1917 рік і всі інші українські роки воскресення. Всі універсали й всі Крути. Армії і знов зброя та історія. Та нові Калнишевські, та нові Соловкі, та нові вигнанці-петлюрівці, та нове тотальне з

НАШІ ЗАВДАННЯ

В деяких органах української еміграції зустрічаємо пляни майбутнього устрою визволення України і способи боротьби за забезпечення української державної незалежності від зовнішніх та внутрішніх небезпек. Над цими проблемами слід поважно спититися. Але насамперед треба розглянути, в яких обставинах може Україна свою незалежність здобути.

Між двома світовими війнами в українській громадянстві був дуже поширений погляд, що український народ визволяється себе від чужої влади власними силами. Цей мисл дуже добрий для збудження національної енергії, для внутрішнього життя, для проваганди. Політика не може приймати гасла — "власними силами" за якусь аксіому. Політика мусить брати на увагу факти. Ці факти говорять, що ні один народ в Європі в 19-20 столітті не визволився власними силами. Навіть Злучені Держави Америки могли оборонити свою незалежність перед Англією тому, що європейські великодержави (Франція, Росія і ін.) поставилися до боротьби американців прихильно.

З розвитком воєнної техніки в наших часах просто не можна собі уявити, щоб котрийсь повневолюний народ міг своїми силами повалити російську комуністичну владу і стати незалежним. На цю тему писав минулого року в лондонській місячнику "Юрорієн Еффера" відомий польський генерал Бур-Коморовський, провідник Варшавського повстання (1944). Він стверджує, що той народ під советським режимом, що відважиться зробити повстання проти комуністичної влади, підписує собі сам смертний присуд.

Тоталітарні держави, як показують факти, не падають у боротьбі зі своїми противниками внутрі: вони гинуть насилком поразок у війнах. Коли це кажемо, не хочемо проповідувати, що війна нас визволить. І після упадку большевицької влади ми можемо опинитися в такому стані, що станемо жертвою наших дужих сусідів. Цю небезпеку можемо відвернути ми всі, що перебуваємо в різних країнах світу. Мусимо пам'ятати, що чужинці знають Україну дуже

душею і тілом рабство. І на решті цілий народ опинився за межами батьківщини — матері й діти, а над усім тим виразно чути волю нових деспотів Леніні-Сталіні-Дзержинські-Берії. По лобах знов тріщать кості тих, яких напинають на диби, тисячами трупів запалюються ями і число їм безконечність.

Яксь незбагнута і невольна циклічність судби. Чи є вихід і з цього другого приречення? Так. Ми знаємо. Ніколи ще не говорилось про страшні і найстрашні суди, про силу-сил, про розмежування добра від зла, про силу меча, героєм якого буде не Ілля Муромець — багаторицар, а звичайний муриш, що керує танком бомбовозом, а то й звичайний бездушний механізм, що замінить тих казкових Іванів-царевичів, що літали "вище облака ходячого". Казка нашого дня, це казка надто проста і твориться вона де крутяться колеса і димлять димари.

Але чи ми... Ми, тобто українці... Чи ми маємо в своїх руках як якусь одну, саме таку силу? Чи ті стратосферні лети, є, чи будуть нашими летамі? Чи знаємо ми, як той самий атом розщиплюється і як випускається його сила на лютого ворога? Питання киопітне, невдачне, химерне. Не можемо дати на нього прямої відповіді. Але ось пресою пробігли заголовки: "Сильніше

мало. „Московські дзвони голосніші за наші! — огірчено писав колись Плянько Куліш. І тепер положення не змінилося для нас на краще. Ганьте, скільки видється політичності інформативних праць у чужих мовах про Росію, Польщу і ін. народи і скільки про Україну: жаж бере! Адже ж із цієї літератури бере інформацію чужий політичний світ, і він дивиться на нашу справу крізь російські та польські окуляри. Праця з російської історії, видання за час недавньої війни англійською мовою, можна начислити десятками. В тих працях — України, як окремої проблеми нема. Все йде під прапором „єдиної, невідомої Росії". Якщо чужий світ так поінформований противниками нашої свободи, то чи можна дивуватися, коли на українську проблему політичний світ дивиться як на „внутрішню російську (або польську) справу".

Тому не тішмо себе ілюзіями, що якийсь новий світовий конфлікт принесе нам визволення. Наші внутрішні сили слабі, а в чужому політичному світі наших впливових прихильців мало. Тому головну увагу треба звернути на те, щоб дати чужому світові відповідну, правдиву інформацію про наш край і народ. Про дійсний стан на Україні чужинці мають аліші інформації, ніж наша еміграція. Тому, коли дехто хвалиться на чужині, що він може виставити на Україні таку чи іншу кількість „дивізій", то такі заяви rado вийдуть сенсаційна преса, але поважні політичні чинники до цих енуційцій ставляться дуже критично. Подібні заяви підірвують довіру до українського руху, бо виставляють нас як людей неадекватних, безвідповідальних. Світ хоче знати про нас перевірені, безсумнівні факти. Хто хотів би інформувати чужинців усіма нашими вигадками, втратить усяке довіря і пошкодить українській справі взагалі.

Всі українці, яких доля вєла з рідного повневолюного краю в чужий світ, повинні всі свої сили напружити на те, щоб правдива інформація про наш визвольний рух розвивалася і ділилась до провідних людей світової політики. Коли ми цього завдання не виконаємо, то будемо злочинцями перед нашим народом, перед своєю власною майбутністю.

Інформація світу, провадиться не тільки писанням, але й живим словом. Ця — безпосередня інформація — може досягнути більших успіхів, ніж друкована пропаганда. Участь наших політичних і культурних діячів у різного роду міжнародних конференціях може принести для української справи велику користь для поширення правдивих відомостей про Україну. На таких з'їздах нав'язуються персональні знайомства і приятельство, що може зробити великі послуги для нашого визволення. Українські делегати на таких конференціях можуть виступати не тільки від свого власного імені, а репрезентувати українські політичні організації, зокрема нашу Національну Раду, що відома в світі, як представництво політичної волі українського народу.

Ці завдання прості і ясні, а проте дуже мало зроблено для їх здійснення. Не закриваймо правди перед собою: одна з головних причин млявості нашої міжнародної інформації є недовідність фінансових засобів. Без цього не можна розвинути видавничої справи, теж і на устні інформацію на участь у міжнародних з'їздах потрібні значні кошти.

Отже — справа залежить від нас самих, від нашої жертвенності і розуміння потреб нашої праці для визволення нашого народу.

К. П.

Ольга Мак.

Авторські права застережені!

"ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріалів).

50)

Зважте, Ольго, що мати була тоді для мене одинокою найдорожчою істотою, бо я не мав ні жінки, ні дитини! Як ви розціните моє ставлення до неї? Назвете також злочинном, правдою?

А я, передумуючи все пережити тоді за цих два місяці, проведених з матір'ю, не можу не признати, що, порівняно до інших, поступав ще шляхотно! Бо хто в ті часи знав інші обов'язки, крім обов'язків перед власним шлунком і життям? Другий на моєму місці зробив би значно простіше від самого початку... Я не говорю вже про масові випадки канібалізму і навіть у найгірші хвилини страшного голоду все вважав, що мати, котра забрала і з'їла

власну дитину, чи дитина, котра з'їла власних батьків, заслуговують на смертну кару і не мають жадних виправдань! Але все ж таки, найбільшу відповідальність за всі аномальні прояви життя цілої нашої епохи покладало на ту діявольську систему, що зруйнувала дощенту найцінніші думки, культури і моральні здобутки людства, виборюючи від дикунства і варварства впродовж цілих віків!

Тому, коли я смертельно ненавиджу большевизм (тепер можу говорити одверто!), то не так за сам факт штучного голоду, не так за масові знищення і репресії, як за ту страшну, безприкладну в цілій історії людства політику, що спотворює навіть наймі-

нші духом інтелекти!

Ви кажете, що є потворною. Може!.. Може, дійсно в нормальнім світі ваша поведінка в часи кривавої трагедії вашого чоловіка знайшла би гострий осуд і була би попросту неможливою! Але в наш час оцінки змінюються! Кожен з нас є до певної міри потворою і навіть не є свідомий того!

Тому не можете собі нічим докоряти. Законні середовища в нас були сильніші від волі індивідууму і були наставлені спеціально на те, щоб зламати і спотворити всіх, а особливо людей сильної волі!

Не думайте більше над своїми „злочинами", а рятуйте те, що ще можна врятувати — дітей! І коли хочете вже говорити про обов'язки, то такий обов'язок тепер маєте: дбайте зате, щоб ваші доньки не були „потворами", а були повновартісними людьми!!!

З тими словами сусід встав і простягнув руку: — Скоро день і я мушу вже йти. Треба ще попрацювати з жінкою і сином. Лишайтеся здорові!

— Ідете голоситися до війська?

— Ні! Воювати за большевизм можна хіба під смертельним примусом, інакше — це злочин! Я можу воювати тільки проти большевизму, і націю справу життя не пожалю! Прощайте!

— А кули ж ви йдете?

— Іду ховатися в полі. Тут усім скажу, що йду до міста на мобілізацію. Коли б висталося за мене питав, будете говорити те саме. Добре?

— Добре! Ціть щасливо! Ми з Марусею будемо вас чекати!..

— Так, чекайте мене! Надіюся, що через пару днів побачимось в новій державно-політичній кон'юктурі!

Він міцно стискує мої обидві руки і йде до жінки в столову. Я лишайся ще сидіти...

Дивлюсь на бліднучу заграву міста і на порожній сід.

Зорі, гасли... Від недалекого стану тягнуло своїм вітром... Народжувався новий день!..

Я чекала сходу сонця! Але лишень виткнувся з-за обрію краєчок збодлого дис-

ЗІНАІДА МІРНА

(ПАМ'ЯТІ ВЕЛИКОЇ ГРОМАДИНИ)

Одні з болючих, чи не найбільш болючих сторінок вигнанничого життя, це смерті близьких нам, але по тому бої демаркаційної смуги оставших осіб. Вмирає людина, що з нею в'язала нас кровина, чи духова єго рідність, шира дружба, або довгі роки спільної праці, спільних змагань. Відходить навки, — а ми нічого про це не знаємо. Тільки згодом, здебільша випадково, приходить вістка про смерть цієї близької людини. Подорожі останнього періоду її життя, недуги і смерті, місце вічного спочинку — все це для нас окрите тайною. Одні тільки вже нема в живих.

Довільним шляхом і з великим опізненням принесла нам пошта повідомлення з Праги про смерть Зінаїди Мірної. В притулку для старців біля Праги померла в перших днях квітня ц. р. відома забута і дуже самотня, жінка небуденних особистих і громадських прикмет, що була одною з наймаркантишніших українських громадських діячок першої половини нашого сторіччя. Тереном її громадської діяльності був спершу Київ, відтак, після катастрофи визвольних змагань та переїзду на еміграцію, чеська Прага.

Зінаїда Васильовна приїхала на світ біля 80-го року минулого сторіччя. В 1910 р. переїжджає на постійний побут до Києва і зразу стає до праці в жіночих, освітньо-виховних і гуманітарних організаціях, а саме в „Товаристві дитячих садків“, в „Товаристві невідних шкіль“, „Товаристві охорони жінок“ та інших. Праця в цих товариствах дає їй можливість сіяти зерна національної свідомості серед зросішнього населення Києва. Зінаїда Васильовна вводить українську дитячку між читачами, організує заняття жіноцтвам і дівчатам в притулках, розвиває національну думку між учасницями невідних і вечірніх курсів, тощо. Коли під час першої світової війни українське киянське громадянство спливає з диспозитом галицьким землякам, що їх російське військово командувачня заарештовує і вивозить як закладників на схід і північ Росії, в ряди працівників допомогового комітету стає теж Покиїна. Закладників везуть через Київ, де вони перебувають в поліційних арештах не раз довгі місяці. Управа комітету приїжджає пані Мірній Старокиївській поліційний устанок. Опіка над в'язаними-галичанами, це була перша зустріч Покиїної з людьми і проблемами Західної України.

Через цю громадську діяльність Зінаїда Мірна ще до часу національної революції є відома в Києві, як активна діячка. Вона належить до гурта видатних киянських патріоток цього часу, поруч з Софією Русовою, Л. Старицькою-Чернявською, письменницею Л. Яновською, М. Ішуніною, Л. Шульгиною, Наталею Дорошенкою та іншими.

В добу державного будівництва на Великій Україні З. Мірна стоїть у перших рядах провідного політичного активу. Ввесь час існування Української Центральної Ради вона є її членом, спершу як представниця від українських громадських організацій міста Києва, згодом як обраний Всеукраїнським Національним Конгресом депутат. Вона входить і до складу Малої Ради, себто Виконавчого Комітету українського парламенту. З її прізвищем зв'язана організація Національного Фонду та влаштування „Дня Національного

Фонду“, якого вона є скарбником.

Про цей період свого життя та про пропробу тої жіноцтвам праці З. Мірна писала два десятки літ пізніше так: „Коли тепер у спогадах пригадується мені всі та колосальна робота, зроблена нами, українськими жінками, в Центральної Ради, то з певністю можна твердити, що так працювати, як ми там працювали, можна тільки раз у житті. Працювати при тих умовах неготовності, при малому досвіді, з людьми, котрі цього досвіду мали може ще менше, при величезних масштабах праці і тільки з беззаперечною вірою в її конечність, з безмежною відданістю ідеї, з відданістю до самозабуття! І хоча не дала та праця тих результатів, яких ми від неї чекали, не привела нас до закінчення нашої державності, але була вона потрібна для нашої Батьківщини так само, як буде потрібна для відновлення державності праця наступних жіночих поколінь“.

Коли уряд Української Народної Республіки залишив територію України, З. Мірна переїжджає з чоловіком на еміграцію до Праги, в якій їй судилося провести майже три десятиліття. В добу між обидвома світовими війнами численна українська колонія в Празі була багата на активних громадян та на цікаві індивідуальності. До найвизначніших і найактивніших членів цієї еміграційної громади належить Покиїна. Годі перелічати всі громадські почини й акції, в яких вона бере участь і, навіть часто ініціює їх та очолює. Її дім стає важким громадським осередком, місцем, де зустрічаються українські діячі для обговорення актуальних, національних справ, де родяться нові думки і плани національної праці.

У празькому періоді свого життя З. Мірна тісно зв'язується з українським жіночим рухом. Як догодити голова Українського Жіночого Союзу в Чехословаччині, вона входить в контакт з лівською Центральною українською організацією жіноцтва, є членом президії Українського Жіночого Конгресу в Станиславові 1934 р. і читає на цьому знаменитий реферат про історію українського жіночого руху на Великій Україні. Згодом, коли постає Світовий Союз України, Покиїна виконує в його президії функцію секретарки. В рр. 1935-39 є постійною співробітницею журналу „Жінка“, де друкує свої спогади і статті на феміністичні теми. Особливо цікавить її проблема економічного становища жінки і жіночої праці.

Покиїніця розуміла як слід велику користь, яку національній справі приносять зв'язки з чужинцями. Тож живучи в чеському оточенні, підтримувала тісні взаємовідносини з чеськими жіночими організаціями та широким знайомства з чеськими діячками. Не могла вичитати чехам їх русофільства, але високо цінила їх державно-творчі і культурні прикмети. Коли Чехословаччина стає жертвою гітлерівської агресії, Покиїна з великою громадською відвагою виявляє чехам свою симпатію.

Коли після анексії Чехословаччини німцями влада почала ліквідувати українські демократичні організації, на перший вогонь пішов Український Жіночий Союз. Покиїна глибоко боліла над утратою улюбленого товариства. Великі заслуги поклала пані Мірна для Товариства „Музей Визвольної Боротьби України“, до якого ставилася з великим

ликим сентиментом, мабуть з пристрастю до пам'яті чоловіка, Івана Мірного, співсвоєвника Музею. Від смерті чоловіка в 1937 р. була членом управи музейного товариства в характері скарбника.

Зінаїда Мірна належала до тих рідких як жаль, у нас жінок, що мають не тільки зацікавлення політичними справами і вроджений хист, але й зовсім оформлені політичні переконання. На еміграції залишилася беззаперечно вірна ідеї Української Народної Республіки. Кожною фіброю своєї душі вона жила і працювала для відновлення незалежної України, яку завжди уявляла і прагнула мати народоправною республікою. Але лояльність до еміграційного державного центру не перешкодила їй бачити ясно його недоліки та політичні промахи, над якими вона щиро боліла і по своїх силах амагала до їх усунення. Особливо осуджувала орієнтацію на Польщу, уряд У. Н. Р. та його зв'язаність з Варшавою.

Демократична була для покійної не тільки питання державного устрою та форм громадського життя, але справно світогляд. В центрі її світогляду стояла пошана до Божої і гідності людини та глибока гуманність. Ненавиділа більше, ніж диктатуру, але рішуче відкидала теж диктаторську владу волюнтаристичного типу та протиставляла справам накинута її українському громадянству. Вірила в здоровий інстинкт та політичну здібність українського жіноцтва і призначала йому в громадському житті великі завдання, в першу чергу етичного характеру, а саме уздоровлення громадської моралі.

Зінаїда Мірна була жінкою освіченою і дуже розумною, з поважними інтелектуальними зацікавленнями, яка до пізнього віку постійно поповнювала свої знання і наполегливо над боєм працювала. А втім, її сила, як у більшості видатних жінок, що їх знає історія людства, лежала не в інтелекті, а в характері. Її внутрішня дисципліна і залізна воля, її обов'язковість і акуратність були підвудити. В житті Покиїної, в розкладі її щоденних занять, в програмі на ближчу і дальшу майбутність, усе було передумане, планово, послідовно. Повага, з якою підходила до життєвих проблем, разом з тонким почуттям громадської відповідальності і безстрашним журбою за українську визвольну справу, чинили з неї небуденну особистість і діяча великого формату.

В повній гармонії з її духовними прикметами йшла її зовнішність. З її постаті била внутрішня рівновага, сила і мастастична краса. Високий рівень товариської культури і добільність одгу доповнювали картину. Тож не диво, що Зінаїду Мірну оточувала загальна пошана громадянства, навіть її противників.

Останній період життя З. Мірної був безмежно важкий. Коли в другій половині квітня 1945 р. советські війська зближались до Праги й українська еміграція покидала чеську столицю, щоб пробігтися серед тодішнього неймовірного хаосу на терени обсаджених західними аліянтами, Покиїна, вже тоді немінча, рішуча залишилася в місці. Не помогли нічого просяби і намови приятелів. Думка, що вона могла б стати комуністичним татаром, не дозволила їй пускатися в мандрівку, дарма, що на саму перспективу покласти в руки більшовиків усе в ній зривалося з жаку і відрази.

І справді, з приходом червоної армії спадають на самотню, віком і медую похилої жінку дошкульні прикраси: вона є під постійним доглядом тайної поліції; в її помешканні советські військові частини, опісля чеської розвідки, роблять, не раз нічною порою, ревізії; її викликають раз у раз на допити. Не заважаючи на те, Покиїна живе далі громадськими справами; з турботою і кадобною доводить кожну вістку, що доходить з-поза залізної заслінки; свою приватну адресу дає до диспозиції для листування з закордоном у громадських справах; заступається перед владою за Музей Визвольної Боротьби; опікується родинами заарештованих і вивезених громадян. Дім Зінаїди Мірної був останнім українським осередком у Празі, а вона сама залишилася до кінця життя Громадянкою,

Голоси Читачів

ПРО ІВАНА МАЗЕПУ — ЯК СИМВОЛ

В статті І. Кедрина „Іван Мазепа як символ“, що була надрукована в 161 числі „Свободи“, а 14-го липня, виводило багато тверджень, з якими наважимося поборитися.

1) Автор статті обвинувачує гетьмана Мазепу в завеликій лояльності супроти Москви, бо він виконував її накази, хоч вони йшли на шкоду Україні. Однак гетьман, як начальник невеликої численності населення, не мав змоги не виконувати наказів куди сильнішої Москви. В такому випадку його негідно аргументувати, бо і вивезли б на Сибір. Зокрема не міг цього робити під час війни зі шведами, коли царські накази особливо йшли на шкоду Україні. В останніх трьох роках гетьманування Мазепа підготував союз зі шведами, про який льовелінь у тілорі не може бути мови, а вестати мусив він виконати козацькі накази, навіть такі, що забирала від нього війська.

Становище гетьмана було осяджене, це й ворогуванням селян і рідкового козацтва проти закладних старшини та доносництва, що загніздилось було серед вищої старшини. Гетьман Самійлович виявив був перед генеральною старшиною лише своє невдоволення з наказаного походу — і ця старшина незабаром використала його слова, як основу для доносу і повалила його на спілку з московським командантом походу, Голіцином.

2) Протиселанський напрям Мазепинської політики, що його підкреслює Автор, належить більше до легенди, як до дійсності. Козацька старшина нагробала багатства й оформилася у відокремлений стан за Самійловича, Мазепа застав усе закінчену до. Він не вів класової політики, як Самійлович, покровитель старшини, але Вигновський, заступник інтересів шляхти. Він, подібно як Хмельницький, вів державну політику. Своєю розпорядками він рішуче забороняв старшині кривдити селян, козаків чи міщан. Він старався, щоб старшина, що вже стала багатшою, придбала більшу культуру, щоб її сини студіювали в західній Європі, щоб вона стала оборонцем прав Гетьманщини і підпорою гетьмана. Однак не дозволяв їй далі кривдити інші верстви.

Правда, забороніть зовсім справедливо лютували, що на їх землях збудовано московські твердині, ще й недалеко Січі. Частину свого гніву звертали також проти гетьмана, од-

но думав не про себе, а про других і про справу.

Але, чим далі, чораз то менше людей заходить до неї, бо, як, що контакт з З. Мірною може стягнути їм біду на голову. З болем і досадою Покиїна пише 25 листопада 1948 р.: „Люди вважали дуже змінливі, пізнати не можна...“ В міру як політичні обставини й упадок сил унеможливають їй усяку громадську працю, що була змістом її життя, саме життя тратить для неї вартість: „Це не життя, а якась безперервна мука. Такої недолі не можна було вгадати...“ — така скарга виходить з-під пера цієї сильної жінки.

На далеку могли Великої Громадинки, одну з найцінніших могл, що їх українські вигнанці залишили на шляхах своєї безсталаної скитальності, лінувати побожні думки тих, що її знала і мала шастя з нею працювати. Лине обіт українського жіноцтва йти її шляхами і, коли Бог дозволить повернутися на Батьківщину, взяти з собою її глїнні останки.

До уваги української Православної духовності міста Нью-Йорку, його околиць.
В СУВОТУ, 29-го ЛІПНЯ ц. р., в НАВІЩІРІ ХРАМОВОГО СВЯТА Української Православної Свято-Володимирської Церкви в Нью-Йорку, 14-го числа Ієт ВСЕНІЧНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ підпранієм.
Васоконспропашний Архієпископ МОТІСЛАВ Початок о год. 7-ми вечора
А В НЕДІЛЮ, 30-го ЛІПНЯ в синазі Храмного Свята БОГОСЛУЖЕННЯ ЛІТУРГІЮ відпранієм.
Васоконспропашний Владика ІОАНІ МОТІСЛАВ у співслуженні Духовництва.
Початок о год. 10-тїї рано
Всіх вірних запрошуємо до численної участі.
Настоятель Церкви і Церковний Комітет.

ЦАРІ І КОБЗАРИ

(Докічення зі сторони 2-ої)

від атомової бомби“. Що може бути, те сильніше? Є то сила душі і духа народу. Та сама сила колишніх наших спідків-кобзарів. Є то наше живе, творче слово. Є то наша пісня, що не вмере, не загине“, є то наша мораль, є то єдність мислі та дії. І коли ми одного дня з нійорської радіовислїдї почувли знов брякїт струн наших бандур, те ніжне, але разом, якесь грізне рокотання звуків, та коли кілька десятків голосів-кобзарів гримнуло: „Вставай, вставай, народе — вставай!“ — наше серце трохнуло силою неймовірної віри. Тут, в Америці, в Австралії, в Україні, в Сибїрі, в каторзі, в колгоспному закріпаченні. „Вставай, вставай!“ — народе вставай!“ — вимагає пост Іван Багряний, вимагають струни кобз, вимагають голоси кобзарів, з'єднаних в одне тіло і Кероване Григорієм Кітасим. „Вставай, вставай!“ — дунє кризь етер. Це вже не на розпутьї двох доріг села на Україні, це на розпутьї двох світів і континентів, з Нью-Йорку, з-під Вашингтону, з того самого місця, де діяв той муж, про якого наш Шервечко свідчив, що він діяв „новим і праведним законом“.

Так от іде туди й вертається назад велика, незбагнута історія людських діл. Так Нам не треба казати, що ар-

мії вояків, що гармати, літаки, танки й нарешті водоробомби, це та основна і насправді ефективна сила. Але ось ми знов опинились у становищі спідних кобзарів, бо мечі нашого часу мусять куватися не так ковалями в кузні, як науковцями в лабораторіях. Це є факт. І хай наші політики добре собі подумают, чи їм сьогодні творити більше партій та більше себе взаїмно поборювати й очорнювати, чи шїти до школи та сісти за книжку, та вивчати старанно хемічні формули Н2О. А нашим хоробрим молодим людям, замість збиратися гуртами та вивчувати, як то творити уряди безпеки, чи не краще вивчати закони механіки, бо все ж таки, як би його хто не казав, вояк-мурин нашого часу, мусить мати кваліфікацію слів дїпльомованого інженера. Та чи у нас щось таке може статися?

Але у нас є ще поети й кобзарі. Сила, сильніша, ніж атомова бомба. Вичуваю, як з мене сміються наші політики і наші вояки... Але тут уже діє незбагнтий закон парадоксальності. Бо ж хіба Петро І, чи Микола І. могли повірити, що спідний кобзарь Вересай та поет Шевченко можуть стати насправді такими небезпечними?

Мирон Заклякський

5) Шан. Автор — як бачимо — не цїнить діяльності великого гетьмана. Він хотів би вярпїти зробити з нього лише цасяний „символ безадісності політичної спївпраці з Москвою“. Однак, Мазепа був і тепер є для нашої нації дорожказом, він показав шлях у майбутнє. Велике діло киянської доби його життя — довершене з великим розумом і з мїлодїєчюю відвагою та енергією серед труднощів і небезпек — зрозив з Москвою і союз зі шведами — поставило його поруч з найбільшими по-

СПРОСТОВАТИ ПОМИЛКІ

В „Свободі“ пригадувано нам уже кілька разів, щоб спростовувати в американських газетах неправди чи помилки про Україну та її вільні змагання. Це в теперішню пору — найважливіше. Український Конгресовий Комітет робить добру роботу, але він інформус головню уряд та визначних американців. Але нам треба здобувати теж і опінію американського загалу. Цей загал читас газети і тим шляхом це найкорше можна його усвідомити щодо слушності української справи. З практики знаю, що не так легко, щоб газета помістила на дислану статтю, але спростування, чи вяснення, яке відноситься до того, що було в газеті, помістять уже скорше. А це теж дає нагоду до інформації американських мас про Україну.

Я пропонував би, щоб всі наші газети та організації почали кампанію за те, щоб всо-

Олександра Івченко, Філадельфія, Па.

Відновлення нормального поїтрного транспорту в Німеччині вирішило місцево командувачня американської авіації.

Советський публіцист Ернстур зявляв кореспондентам в Лондоні, що в советській журналістці є „багато дечого глумного і ідіотичного“.

ВНЕ ПОЯВИЛАСЯ КНИЖКА-ЗБІРНИК ЗА ЛІПЕНЬ ШОМІСЯЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ЮНОГО ЧИТАЧА ЄВШАН-ЗІЛЛЯ

ВИДАВНИЦТВА „НАШІМ ДІТЯМ“

Осудіання Працівників Дитячої Літератури

У змісті оповідань і віршів давнини і сучасних українських письменників і поетів для юних читачів — старших, молодших і наймолодших дітей.

Малюнки мистців. О. Сухоміна, В. Шкобала, М. Михалевича, Г. Новаківського.

ЄВШАН-ЗІЛЛЯ — це міст між українською землею, народом, мовою, історією, культурою і українською дитиною.

ЄВШАН-ЗІЛЛЯ — виховує молоде покоління в християнському світосвіді.

ЄВШАН-ЗІЛЛЯ — дікава й необхідна книжка для духовного розвитку дітей і юнацтва.

ЄВШАН-ЗІЛЛЯ — організує дітей і юнацтво в братство юних читачів з метою плекати від малюк любов до рідної мови і рідної книжки-літератури.

Річна передплата ЄВШАН-ЗІЛЛЯ тільки 3 дол.

Хто прислав трьох передплатників, дістає книжкову нагороду, хто прислав десять передплатників, одержить в нагороду цінну дитячу бібліотеку.

Батьку! — Це сьогодні вишліть мені ордером, або в порученню („реміттер“) листі передплату для Вашої дитини надати в бік і адресу.

Адреса В-ва:

"YEVSHAN-ZILLA", Youth Books Publishing,

217 Dalhousie St., — Toronto, Ont., — Canada.

ВЕЛИКУ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ
— видання —
ІВАНА ТИКОРА
можна набути в Книгарні „Свободи“
ЦІНА \$12.00
Svoboda
P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРАЦЯ ДЛЯ ЖІНОК І МУЖЧИН WANT ADS

Операторок, досв. одно іголочної маш. Шиття різних частин — стала праця. — G&G SPORTWEAR, 683 Broadway, N. Y.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК
слати на таку адресу:
Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St.,
Annex, New York 7, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукуємо Краяна з Гуцульщини, що вміє робити декоровані череси. Листи слати до Адм. „Свободи“ для „Гуцула“.

МАЛОВИП МІЛ
найздоровіший зі всіх медів. 1 кварта \$1.00, коли замовляєте дві кварта — пошту оплачує сам.
Mr. STEPHEN NAYDA
28½ N. DIVISION ST.
AUBURN, N. Y.

??? ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ???

що в Канаді засновано **Клуб Приятелів Української Книжки**???
під патронатом визначних українських діячів науки, культури і громадського життя???

Таку бібліотеку видає для Вас цей Клуб. За діяльність Клубу відповідає видавець **Іван Тиктор**
У році появляється 8 до 12 книжок по 128 до 160 стор., разом 1680 сторін друку. Величина книжки 5x7 цалів.
Передплата на рік тільки \$8.00.
(незаможні можуть сплачувати ратами)
„Чи ж може знайтиш хоч один свідомий українець, що не зацікавиться підтримкою такого благородного діла?“ — так написав до нас один наш священник, приступаючи до клубу.
Запрошуємо приступити до Клубу й Вас.
Наша адреса:
UKRAINIAN BOOK CLUB
834½ Main Street
Winnipeg, Man., Canada

ДОБРА НОВИНА для терплячих на болі ревматизму, недомогання жовудка, нестравності, обструкції, міхури, катар жовудка, каміння, як різномірні шкірні хвороби як екзема, прищі, всякого роду сверблячки, недомогання нирок, біль голови, потовнення тіла, викидені сугави, цукриця, перестуда, кашель, дихавниця, нервовість і інші хвороби, терплячі знайдуть полеху при вживанні наших зіль, які імпортуємо з Індії і Китаю. Якщо терпите на якесь недомогання просимо писати до нас по безплатний циркуляр адресуючи: **Bradley Herb Tea Co., Box 224, Cooper Sta., New York 3, N. Y.**

В. Володимир Пархуць
український погребник
Відповідний гідний похорон по уміркованій ціні.
Модерна Каплиця **БЕЗПЛАТНО**
Кличете в день і вночі:
WOODROW W. PARCHUC
Funeral Director
Licensed New York & Connecticut
439 E. 5th St., New York City
Tel. ORegon 3-2057
S. PARCHUC — Notary Public

ВАСИЛЬ КОГУТ
Український Погребник
Занимається похоронами в столиці Нью-Йорку
МОДЕРНА КАПЛИЦЯ **БЕЗПЛАТНО**
Обслуговує чеська і наїрська. В разі смерті в родині клієнта і вночі — Bayonne 3-0187
William Kohout
FUNERAL DIRECTOR
240 BROADWAY
Bayonne, New Jersey
Telephone: Bayonne 3-0187
DAY OR NIGHT SERVICE

Українці на міжнародному фестивалі пісні і танців у Лянголен

Валійці дуже музикальний народ. Культура їх народної пісні і танцю стоїть дуже високо. Її плекас валійський народ з покоління в покоління. Навіть у найменших місцевостях, вони щорічно влаштовують конкурси на першість хорів, співаків, танцюристів, музик.

Задумом невеличкої групи людей у Лянголен цей гарний народний звичай пристосовано до влаштування імпрез міжнародного фестивалю. Перший раз ініціатори йдоснобзжШ родного характеру. Перший раз ініціатори влаштування міжнародного фестивалю зібрали між населенням місцевості й околиці невеликий фонд 100 ф. 3 того й почали. Всю технічну роботу у підготовці добровільно дали люди місцевості й околиці. Вони також безкоштовно відступили приміщення і дали утримання закордонним учасникам фестивалю. В той спосіб був влаштований перший фестиваль — Ейстеддфод — в 1947 р. у Лянголен. Успіх був величезний. З прибутків за фестивалю комітет покрити усі грошові витрати на кошти подорожі учасників фестивалю.

Від 1947 р. фестивалі у Лянголен відбуваються щорічно, а кількість учасників і прибуваючої публіки постійно зростає. Зростають і моральні прибутки, йде слава.

Цьогорічний фестиваль відбувся в дні 4-9 липня. Саме місцецьке положення в чудовій підгірській околиці, далеко від гамору великих міст. Для влаштування такої імпрези воно надається чудово. В час фестивалю воно перемінюється у велике зборище людей різних країн світу. Невеличкі чисті вулички заборилися національними строями. Люди вітали, знайомилися, навізували приязнь, обмінювалися адресами, запрошували до себе вразі в гостину.

В останньому фестивалі взяли участь також українці. СУВ задалегідь поробив заходи на те. В організаційному комітеті оголошено хор „Боян“ та балетну групу з Менчестера. На жаль, введові перед фестивалем хор „Боян“ перестав існувати і його участь треба було відкликати. Таким способом на фестивалі українців заступала одна тільки балетна група, складена з 4-ох танцюристів і 2-ох бандуристів. До групи ввійшли п-і Ала Буштур та Дарія Возняк і пп. П. Дніс-

тровик та В. Сонич, танцюристи, пп. П. Семенюк та Б. Боднар, бандуристи.

Завдання українських учасників фестивалю не було легким. Вони мали перед собою таких грізних противників, як еспанці та югославці, які в цілому світі славні з атракційності своїх танців. Бура оплесків 17-тисячної аудиторії для еспанців і югославців по їх виступах змусила була українських глядачів потурбуватися тим, як ця сама аудиторія прийме виступ нашої невеличкої групи. Але ось ця група виступила на сцену. Наших бандуристів у козацьких строях глядачі привітали оплесками. А як загралі бандури, зала зашуміла, як мак посіяв. І тоді на кін виступив наш квартет танцюристів. Варшавці українські строї полюбляють очі, а члени балетної групи доказували чудеса. Як танець устав, поспішали оплески неменше рясні, як для еспанців і югославців.

Несподівано для всіх, за танець першу нагороду отримали македонці. Другу і третю взяли еспанці і знову югославці. Українці здобули четверте місце, набравши 80 пунктів на 100 можливих.

Другий виступ наша група мала цього самого дня ввечері на концерті пісні і танцю, де були заступлені всі прибулі національності. Наша коломийка здобула велику прихильність і признання.

Участь української групи була чималим суцесом в справі поширення інформації про наш народ. Вона була корисна тим більше, що й самі українці багато дечого навчилися до наступних виступів, до яких організаційний комітет за посередництвом СУВу запросив українців уже тепер. Приготування треба буде повести ще більш дбайливо.

Присутнім на фестивалі українцям, все таки, довелося пережити одну велику неприємність. У зв'язку з участю українців у фестивалі, добродушні валійці в алеї прапорів завісили на щоглі червоний прапор з серпом і молотом. Таке мало бути привітання для українців. Прибулі представники СУВу, д-р Фундак та мгр. Данилів, склали письмовий протест перед комітетом і заявили: „Ми високо цінимо доброзичливість і гостинність валійського народу, уважаємо често для себе брати участь в

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БАЛТИМОР — КУТІС БЕЙ
Мериленд

Для посилення народної праці

Водиться так, що ми при кожній нагоді говоримо про Рідний Край та про тих, що там кров свою проливають в боротьбі з червоним окупантом. Здається, що воно у великій мірі на словах кінчається, бо позитивної роботи (за винятками деяких громадських організацій) не видно. Саме тому, щоб розвинути ту корисну для нас роботу серед американців і в себе та щоби нести моральну і матеріальну допомогу Воюючій Україні — ініціативна група людей з Балтимору і Куртс Бей рішила заснувати Відділ Орг. Об. Чотирьох Свобід України, який мав би зайнятися цією працею.

Основою загальні Збори О. О. Ч. С. У. відбулися 14 травня 1950 р. в Куртс Бей при призначенні представника Головної Управи О. О. Ч. С. У. д-ра Сидора, який і виголосив доповідь.

По прийнятті статуту вибрано Управу в такому складі: голова п. Ільницький В., заступник гол. п. Манкула І., секретар д-р. Бернадян Я., скарбник п. Шербак С., скарбник п. Бабик, організаційний реф. п. Юзєнів Л. та 3 членів Управи: пп. Войтович П., Максимович С. і Ганас О.

Фестивалі. Але нашу радість нівечить вивіщення „на нашу честь“ нійби то українського прапора. Його ми не визнаємо. Він накинута нашою народомі советським окупантом. Свій прапор ми маємо власний. Ми просимо знати цей прапор, який нам заважає тільки образи. Ми були б щасливі на його місці бачити прапор вільної України, б л а к и т н о ж о в і т ь, а коли б це було неможливо, просимо його заступити державним британським або валійським“.

По складенні протесту мгр. Данилів запросив кореспондентів на конференцію. Він позначив їх зі станом справи, подав зміст протесту і просив помічч, доводячи до публічного відома текст протесту. На другий день вся валійська та менчестерська преса, яка виходить в мільйонах примірників, широко написала про інцидент з прапором. Комітет фестивалю, приймаючи до відома складений представниками СУВу протест, вибрався за прикриття і відзначив, що й він заповідав українцям тільки нехоту, з неповідомленості. Члени комітету заявили готові на місце червоного прапора висити блакитно-жовтий. Такий прапор прибув з гостелю у Мартінс і на щоглі замайали українські національні барви. (Глядач). (У. Д.)

ПОЧАТОК НОВОГО ШК. РОКУ

в студії
РОМАНА САВИЦЬКОГО

Всіх учнів студії і тих, які хотіли вписатися — повідомляється, що перша лекція в шк. році 1950-51 відбудеться в СУВУ, 5 СЕРПНЯ в приміщенні ЗУДАКУ (11 E. 7th St., 2 поверх). Учні які не мають визначеного часу, придуть цього дня між 8-9 год. рано для усталення поділу годин. В цьому ж часі прийматиметься також нові зголошення.

Хто з учнів хоче починати навчання пізніше, як 5 серпня, мусть це зголосити в суботу, 5. серпня в цілі зарезервування йому місця.

Контрольна Комісія: п. Колоніський, п. Царик і п. Мо-настирський.

Поодинокі члени Управи за-явили перед Зборами, що до-ложать зусиль до праці для добра Воюючої України.

Д-р. Ярослав Бернадян

ФРАНЦУЗЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ПЕРЕДБАЧУЄ ТРИ РІШАЛЬ- НІ БИТИ ЗА ДОЛЮ СВИТУ

Париж, 28. липня. — Генерал Білльот, колишній шеф французької місії в Об'єднаних Націях та великий прихильник ген. де Голля, висловлює переконання, що між Злученими Державами Америки і їх союзниками з одного боку а Советським Союзом з другого буде у війні три великі битви, які вирішать долю світу. Перша битва — це західна стратегічна протиофензива на головні центри самого Советського Союзу; друга — битва в о-бороні американських територій, як арсеналу вільного світу, та третя — повітряно-сухопутна битва за Європу, в якій Франції припадає одна з головних ролей.

КОМУНІСТИ НАЗИВАЮТЬ „САБОТАЖНИКАМИ“ КАТО- ЛИЦЬКИХ СПИСОКІВ В МАДЯРЩИНІ

Відень, 28. липня. — Офіційний орган комуністичної партії Мадярищини називає сьогодні „саботажниками“ трьох католицьких списків Мадярищин, закидаючи їм, що вони саботують справу порозуміння між державою і церквою. Виступ комуністичної газети коментується як заповідь, що перемови в справі такого порозуміння не довели до жадного результату та що комуністи задумують починати проти тухловості нову акцію терору.

„САМОПІЧ“ В НЮАРКУ СПРОВАДЖУЄ 10 РОДИН ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ

Філадельфія, 28. липня. — Канцелярія Злученого Українського Американського Допомогового Комітету повідомляє, що відділ організації „Самопіч“ в Нюарку зобов'язався зайнятися та заплатити кошта подорожі з порту до місця призначення, дати приміщення і підняти працю — 10-ом українським родинам, що їх ЗУ-АДКомітет може спроводити зі скиतालщини. Тим самим „Самопіч“ в Нюарку с ч и не першою нашою громадською організацією, що відгукнулася на повторювані в цій справі заклики ЗУАДКомітету.

В Центрі Укр. Колопії в Нью-Йорку. Коло школи св. Юрія.

УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

В. Е. Богачевський • **VEB-OK** • О. Ключас

208 E. 6th St., N.Y.C. Tel. OR. 3-2484

Урядові год. щодня 12-1 та 5:30-7:30 п.п. неділі 11-1-01 п.п.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ЙОГО

КУШНІРЬСЬКА РОБІТНЯ

є тепер під числом

434 East 6th St.

BETWEEN AVE. A & 1st.

NEW YORK CITY

Telephone: Spring 7-3566

Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕВІРКУ

та дає 20% опуску на всі роботи, а також ДАРОМ

сторидж на літо. — Самий сторидж на літо 2% від сотні.

Футра можна купити на сплату.

Робітня отворена від 9. рано до 8. ввечір, кожного дня.

В неділі на замовлення.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.

Tel. GRamercy 7-7697

Острів доможасні педуги чоловіків і жінок. Шкіри. X-Ray. Роздугтя жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечір. В суботу від 10 рано до 1. попол. В неділю замкнено.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смерті, в родині клієнта як в день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET

cor. Warren Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgan 4-5131

WOODSIDE MEMORIAL

'Home for Funerals'

WALTER RAJCA, Dir.

Newark's only Ukrainian

funeral director

Convenient transportation

Buses 13 (Irv. Center), 18

Beautiful & Dignified Home

617 BROADWAY

(At Elwood Theatre)

NEWARK 4, N. J.

Humboldt 3-4817

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ

КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ

ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ-

ТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

Великою радістю на фармі с „Лис“

„THE FOX“, P.O. Box 394,

Cooper Sta., New York 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 2396. Вистріл в джунглях.

TAKEN BY SURPRISE, BIG
LOUIE WENT BACKWARD.

Наскочений несподівано, Ве-

ликий Луї відхилився.

Потім Луї вистрілив в пос-

піху.

На відголос вистрілу Тарзан

затримався в дорозі.